

Коляденко Л.В.,
студ. гр. БЕ-08,
Львівський інститут економіки і туризму.
Науковий керівник – Банера Н.П.,
старший викладач кафедри обліку і фінансів

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Малий бізнес – це самостійна, систематична господарська діяльність малих підприємств будь-якої форми власності та громадян-підприємців (фізичних осіб), яка проводиться на власний ризик з метою отримання прибутку.

Розвиток малого підприємництва потребує своєчасного та ефективного прийняття управлінських рішень, інформаційною базою яких є дані бухгалтерського обліку. Тому актуальним питанням для суб'єктів малого підприємництва – юридичних осіб є правильне групування та узагальнення інформації в системі бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік ведуть всі суб'єкти підприємницької діяльності – юридичні особи. Ця вимога встановлена статтею 2 Закону "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"[5].

В результаті змін, які відбулися в системі бухгалтерського обліку у зв'язку з введенням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (ПСБО), суб'єкти малого підприємництва – юридичні особи отримали можливість вести бухгалтерський облік і складати фінансову звітність у спрощеному вигляді, а саме: застосовувати спрощений План рахунків, використовувати спрощену методику обліку витрат, подавати звітність згідно з ПСБО 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва", застосовувати будь-яку форму обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них [1, с. 624].

Для суб'єктів малого підприємництва встановлена скорочена за формами і показниками квартальна і річна фінансова звітність у складі Балансу (форма № 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-м). Зазначені форми звітності, а також порядок їх заповнення затверджені ПСБО 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва" [4].

Після змін, внесених до Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" під впливом Податкового кодексу України (ПКУ), окремі підприємства отримали можливість вести бухгалтерський облік без застосування подвійного запису. Нововведення стосуються тих підприємств, які мають право вести спрощений облік доходів і витрат (підпадають під критерії платників податку на прибуток за нульовою ставкою – п. 154.6 ПКУ) і не є платниками ПДВ [3].

Зазначені малі підприємства можуть вести облік відповідно до Методичних рекомендацій із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами (наказ МФУ від 15.06.2011р. № 720) та складати Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва відповідно до П(С)БО 25, викладеного у новій редакції МФУ від 24.01.2011 р. № 25. Для таких підприємств передбачено Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва у складі Балансу (форма № 1-мс) та Звіту про фінансові результати (форма № 2-мс) [4].

Отже, суб'єкти малого підприємництва, які мають право на застосування спрощеного бухгалтерського обліку доходів та витрат:

1. можуть обліковувати необоротні активи тільки за первісною вартістю без урахування зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості;
2. не створюють забезпечення наступних витрат і платежів (на виплату наступних відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань), а визнають відповідні витрати у періоді їх фактичного понесення;

3. включають поточну дебіторську заборгованість до підсумку балансу за її фактичною сумою;

4. визнають витрати і доходи з урахуванням вимог ПКУ і відносять суми, які не визнаються ПКУ витратами або доходами, безпосередньо на фінансовий результат після оподаткування;

5. при визначенні собівартості виробленої і реалізованої продукції витрати, що прямо пов'язані з виробництвом, зменшують на вартість залишку незавершеного виробництва та готової продукції, який інвентаризується на останній день звітного періоду та оприбутковується на підставі отриманих даних;

6. можуть систематизувати інформацію, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, в регістрах бухгалтерського обліку без застосування методу подвійного запису.

Таким чином, в останні роки проводилась активна законодавчо-нормативна робота зі спрощення системи оподаткування, обліку та звітності малих підприємств. Однак, відсутність єдиного та системного підходу до створення законодавчої бази, яка регулює ведення обліку і підготовку фінансової звітності підприємств малого бізнесу, практично нівелює всі переваги спрощеної системи обліку та звітності.

Для вирішення цих проблем доцільно доопрацювати нормативні документи з обліку та фінансової звітності, оскільки у разі невідповідності суб'єкта малого підприємництва критеріям, визначеним Податковим кодексом України, затрудняється перехід з обліку без подвійного запису на подвійний. Крім цього, запровадження регістрів обліку без застосування методу подвійного запису викликає ускладнення у формуванні фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва, що може вплинути на достовірність її показників.

Література:

1. *Бухгалтерський облік та оподаткування [Текст]: навч. посіб./ За ред. Р.Л.Хом'яка, В.І.Лемішовського. – Львів: Бухгалтерський центр "Ажур", 2010. – 1220 с. – ISBN 978-966-1688-07-9.*
2. *Методичні рекомендації із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами затверджені наказом Міністерства фінансів України від 15.06.2011р. № 720// Все про бухгалтерський облік . – 2011. – № 81. – С. 31-47.*
3. *Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: [від 02.12.2010р. № 2756-VI]/ Законодавство України. – Режим доступу: [www.URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17).*
4. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва" [Текст]: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000р. № 39// Все про бухгалтерський облік . – 2011. – № 26. – С. 25-29.*
5. *Про бухгалтерський облік [Електронний ресурс]: Закон: [від 16.07.1999р. № 996-XIV]/ Законодавство України. – Режим доступу: [www.URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14).*